

Atsparios antibiotikams bakterijos kelia pavojų kiekvienam

Atsparios antibiotikams bakterijos, ypač vadinamiesiems paskutinės eilės antibiotikams, tokiems kaip karbapenemai ir kolistinas, kelia pavojų kiekvienam žmogui – užsikrėtusiems jomis ligoniams dažniau nei įprastai išsivysto komplikacijos, kyla iki trijų kartų didesnė mirties nuo infekcijos grėsmė.

Antimikrobinis atsparumas – tai natūralus biologinis reiškinys, kai mikroorganizmai – bakterijos, virusai, grybai – prisitaiko prie juos veikiančių antimikrobinų vaistų poveikio ir taip sumažėja arba išnyksta antibiotikų efektyvus poveikis gydant infekcines ligas.

Tyrimais įrodyta, kad antimikrobinio atsparumo didėjimas tiesiogiai susijęs su antimikrobinų vaistų vartojimu. Spartaus bakterijų atsparumo vystymosi ir plitimo problemos nebepajėgiama išspręsti kuriant naujus antibiotikus. Be to, neteisingas šių vaistų vartojimas gali pakenkti ne tik juos vartojančių asmenų, bet ir kitų žmonių sveikatai, nes atsparios bakterijos lengvai plinta. Naujausiais duomenimis, Lietuvoje, lyginant su kitomis Europos šalimis, yra vienas didžiausių Europos Sąjungoje antimikrobinų preparatų vartojimas ligoninėse – 2,59 vidutinės terapinės dienos dozės 1000-čiui gyventojų per dieną (šis rodiklis svyruoja nuo 2,89 Maltoje, iki 0,9 – Olandijoje).

Kaip teigia Higienos instituto Visuomenės sveikatos technologijų centro vadovė dr. Rolanda Valintėlienė, Lietuvoje bakterijų atsparumo situacija nėra palanki. Kvėpavimo takų infekcijas (*K. pneumoniae*, *S.pneumoniae*) ir šlapimo takų infekcijas (*E. Coli*) sukeliančių bakterijų atsparumas nuolat didėja ir yra didesnis už Europos Sąjungos vidurkį. Meticilinui atsparaus *S. aureus* (MRSA), kuris sukelia žaizdų infekcijas, sepsį, dažnis lyginant su ES vidurkiu nėra didelis, tačiau yra gerokai didesnis nei kitose Baltijos regiono šalyse ir nemažėja.

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras teigia, kad kiekvienas žmogus – gydytojas, skiriantis antibiotikus, sveikatos politikas, planuojantis ir įgyvendinantis strategijas, gyventojas, vartojantis antibiotikus, – turi prisiimti atsakomybę dėl šių vaistų efektyvumo išsaugojimo.

Bakterijų atsparumą antimikrobiniais vaistams lemia daugelis priežasčių: virusinių infekcijų gydymas antibiotikais, neteisingas vaistų parinkimas, neteisingas jų dozavimas, netinkama gydymo trukmė, savigyda antibiotikais. Taip pat mikroorganizmai savo genetinę informaciją gali perduoti kitos rūšies mikrobams, atsparius mikrobus vieni žmonės gali perduoti kitiems, juos galima pervežti iš vienos šalies į kitą. Tik suderintos visame pasaulyje taikomos priemonės, įskaitant veiksmingesnę infekcijų prevenciją ir kontrolę asmens sveikatos priežiūroje, taip pat racionali antibiotikų vartojimas, gali užtikrinti ilgalaikį šios problemos sprendimą.

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras šių metų Europos supratimo apie antibiotikus dienos tiksline grupe pasirinko ligoninių sveikatos priežiūros specialistus. Pasaulio sveikatos organizacija, minėdama Pasaulinę supratimo apie antibiotikus savaitę, siekia atkreipti dėmesį į infekcijų kontrolės bei rankų higienos svarbą sprendžiant antimikrobinio atsparumo problemą.

Europos supratimo apie antibiotikus diena Lietuvoje ir Europoje kasmet minima lapkričio 18 d. Pasaulio sveikatos organizacijos iniciatyva nuo 2015 m. minima ir Pasaulinė supratimo apie antibiotikus savaitė. Jų pagrindinis jų tikslas – informuoti visuomenę ir medikus, kaip teisingai vartoti antibiotikus, įspėti apie didėjančią bakterijų atsparumo antibiotikams grėsmę.